

भगतसिंह उच्च माध्यमिक विद्यालय जैतारण (पाली)

अर्द्धवार्षिक परीक्षा 2018-2019

कक्षा- VIII

विषय - संस्कृत

समय : 2.30 घण्टे

पूर्णांक :50

निर्देश :- सभी प्रश्न करने अनिवार्य हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर दी गई उत्तर पुस्तिका में ही लिखें तथा प्रत्येक प्रश्न के अंक प्रश्न के सामने अंकित हैं।

प्रश्न 1-3 चौरहार्यम् न.....राजहार्यम् न, भ्रातृभाज्यं च भारकारि। रिक्तस्थाने उचित अव्ययं प्रयोगं कुरुत। 1

(अ) यथा (ब) च (स) तु (द) न ()

प्रश्न 2- कर्गदे. किमपि लिखितम् प्रवृत्तः। अत्र रेखांकित पदे कः प्रत्ययः 1

(अ) क्त्वा (ब) तुमुन् (स) क्त (द) ल्यप् ()

प्रश्न 3- आवाम् विद्यालयं गच्छामः अस्मिन् वाक्ये सर्वनामपदं किम्। 1

(अ) आवाम् (ब) विद्यालयं (स) गच्छामः (द) विद्यालयं गच्छामः ()

प्रश्न 4- अधोलिखितेषु पदेषु आ उपसर्गयुक्तं पदम् अस्ति। 1

(अ) आगच्छ (ब) अनुरक्तः (स) महारावतः (द) प्रबलः ()

प्रश्न 5- व्ययं कृते का वर्धते एव ? 1

(अ) विद्या (ब) वित्रम् (स) गृहम् (द) सम्पति ()

प्रश्न 6- कुंवरप्रतापः किम् याचते। 1

(अ) भुशुण्डीम् (ब) असिम् (स) आसन्दम् (द) विजयम् ()

प्रश्न 7- संहतिः श्रेयसी पुंसाम् पाठानुसारेण ज्येष्ठः भ्राता कः आसीत्। 1

(अ) सोमदत्त (ब) कृष्णदत्तः (स) प्रेमदत्तः (द) पण्डितः ()

प्रश्न 8- ध्येयवाक्यानि पाठे आगतं ध्येयं वाक्यं पूरयत। 1

बहुजनहिताय.....।
(अ) बहुजन सुखाय (ब) सुन्दरम् (स) प्रवर्तनाय (द) जयते ()

प्रश्न 9- संधि विच्छेदं कुरुत। 2

(अ) प्रव्यावर्तत (ब) विनैव

प्रश्न 10- रेखांकित पदानाम् स्थाने कोष्ठके लिखिताम् पठान् चित्वा प्रश्ननिर्माणं कुरुत। 2

(अ) ते मन्त्रणाम् अकुर्वन्। (काम्/कः)

(ब) सुबुद्धि वृक्षाद् अवतीर्य गृहम् गतः। (कः/केन)

प्रश्न 11- कोष्ठके दत्तान् संज्ञापदान् चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत। 4

(अ) एते तु वराकाः बुभुक्षिताः.....सन्ति। (वृकाः/वृके)

(ब) सरला.....वदति। (सत्यं/सत्याय)

(स) अस्मिन्.....अन्यः कः उपायः। (समये/समयः)

(द) कोऽपि.....दुःसाहसं मा करोतु। (पलायनस्य/पलायनः)

प्रश्न 12- अधोलिखित प्रश्नाम् उत्तराणि पूर्णवाक्येन लिखत। 8

(अ) बुद्धिनाशः कस्मात् भवति। (रत्न)प

(ब) सूर्यो न तु तारा पाठानुसारेण कस्य लेखन्यां साक्षात् सरस्वती अस्ति।

(स) ब्रह्मगुप्तेन विरचितः ग्रन्थः कः।

(द) मृदपि च चन्दनम् पाठानुसारेण जयनलक्ष्यम् किम् अस्ति।

(क) रावतरत्नसिंह केन सह युद्धं करणीयम्।

(ख) फलोदगमैः वृक्षा कथं भवन्ति।

(ज) कस्य दन्ताः भक्षणस्य दर्शनस्य च भिन्नाः भवन्ति।

(झ) राजस्थानं केषाम् भूमिः अस्ति।

प्रश्न 13- अधोलिखित पदान् चित्वा पद्यस्य पूर्तिं कुरुत- (एक, विपत्तौ, सर्विता, अस्ति) 2

उदेति.....रक्तो, रक्तस्य.....मये तथा

सम्पर्ता च.....च महताम्.....रूपता।

प्रश्न 14- सुमेलनं कुरुत।

(क) (ख)

(अ) धर्मचक्रप्रवर्तनाय पेरार्डेनियां विश्वविद्यालय श्रीलकां।

(ब) सत्यं शिवम् सुन्दरम् भारतीय मौसम विभाग।

(स) सर्वस्य लोचनं शास्त्रम् राष्ट्रियदुरदर्शनम्

(द) आदित्यात् जायते वृष्टिः लोकसभा।

प्रश्न 15- अधोलिखितवाक्यानां क्रमायोजनम् कुरुत। 2

(अ) ते त्रयः सिंहेन मारिताः। —

(ब) शास्त्रविमुखः चतुर्थः आसीत्।

(स) धनार्जनाय ब्राह्मणपुत्रा पूर्वदेशम् गच्छन्ति।

(द) एषः सिंहं रचयते। इति चतुर्थः उक्तवान्।

(घ) चतुर्थः वृक्षाद् अवतीर्य स्वगृहम् अगच्छत्।

प्रश्न 16- अधोलिखितस्य पद्यस्य हिन्दी भाषायां भावार्थः लेख्यः 4

क्रोधद भवति सम्मोहः सम्मोहात्समृतिविभ्रमः।

स्मृतिभ्रंशाद् बुद्धिनाशो बुद्धिनाशात्प्रणश्यति।।

अथवा

पापातनिवारयति योजयते द्विताय, गुह्यं निगूहति गूणान् प्रकटीकरोति,

आपदगतं च न जहाति ददाति काले, समिन्त्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः।

प्रश्न 17- संहति श्रेयसी पुंसाम् अथवा कर्तव्यपालम् पाठस्य 'सारं' हिन्दी भाषायां लिखत। 4

प्रश्न 18- स्वपाठ्यपुस्तकात् द्वयोः श्लोकः लेखनीयम् यत् प्रश्नपत्रे न अस्ति। 2

प्रश्न 19- अधोलिखित गंधाशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। 6

[हिमालयो नाम पर्वतः भरतदेशस्य उत्तरस्यां दिशि वर्तते।]स्य शिखरभागाः सदैव हिमाच्छदित सन्ति। अतएव सः शिखर आलयः अर्थात् मालयः कथ्यते। सः विश्वस्य समस्तेषु पर्वतेषु उन्नततमः। अत एव सः नगाधिराजः इत्यापि जायते। पर्वतस्य भगवतः शिखरं क्रीडास्थली भगवत्याः पार्वत्याः उत्पत्तिस्थलमपि विविधकिन्नर गन्धर्व-साधु-सुरादीनां वसतिरपि।

(1) अस्य गंदाशस्य समुचितं शीर्षकं लिखत।

(2) हिमालयः भारतस्य कस्यां दिशि वर्तते।

(3) हिमालयः कस्य क्रीडास्थली अस्ति।

(4) कः विश्वस्य समस्तेषु पर्वतेषु उन्नततमः।

(5) नगाधिराजः कस्य अपर नाम।

(6) हिमालयः पदस्य समासविग्रहः कः अस्ति।

प्रश्न 20 अनुशासनं विषये निबंधं लेखनम् कुरुत।

5

श्रीमन्तः भवेद्युक्ताकारि, अस्मभ्यम् प्रधानोच्यते, विद्यालये, विद्याय, वर्तते, क्रीडाया

अथवा

रिक्तस्थानानि पूरयित्वा प्रार्थना पत्रम् लिखत।

सेवायाम्,

श्रीमन्तः.....महोदयाः

राजकीय उच्चमाध्यमिक विद्यालय

जोधपुर।

विषयः-.....सम्यग् व्यवस्थायै प्रार्थना-पत्रम्।

महोदयः,

सविनयं निवेद्यते यदस्मान्.....क्रीडायाः व्यवस्था भद्रतरा न.....।

अध्ययनेन समय एव क्रीडनमपि.....रोचते। अतः क्रीडायाः सम्यग् व्यवस्थां

.....अस्मान् अनुग्रहणन्तु.....।

सधन्यवादम्।

दिनांक.....

शिष्यः

हरीश

(अष्टम कक्षा)